

A life in Black & White

A life in Black & White

Het 'gewone' leven van een zwarte kraai

Arie Pieters

Schrijver: Arie A. Pieters
Omslagontwerp: Arie A. Pieters
Foto's: Arie A. Pieters
ISBN: 9789462542945
Uitgegeven door: mijnbestseller.nl
Print: Printforce, Alphen a/d Rijn
Copyright: Arie A. Pieters©

Inhoudsopgave

Inleiding

1. De kraai met de witte vleugels
2. De 'verdwintruc'
3. Dagelijkse kost
4. Vrienden voor het leven...
5. Burenruzies en familie zaken
6. 'Waterkraaien'
7. Hoog water
8. De strateeg
9. Een veranderend beeld
10. Het 'gewone' dagelijkse leven
11. Gevormd door jeugd jaren
12. Het zijn net mensen
13. Frankly my dear...

Nuttige adressen

Inleiding

'Misschien best wel leuk om zo'n vogel eens wat intensiever te volgen...' Het was een suggestie van iemand die ik via facebook leerde kennen, ergens zo halverwege de maand juni in 2014. Hij was één van de velen die de foto's, die ik die maand van de zwart-witte kraai had gemaakt, voorbij had zien komen op mijn facebookpagina. De opvallende kraai met 'de witte veren' heeft in de 's-Gravendeelse wijk 'De Nest' een territorium dat grenst aan de oever van de Dordtse Kil, de rivier tussen 's-Gravendeel en Dordrecht. Ik ken de markante vogel overigens al veel langer. In 2006 was mijn eerste ontmoeting met deze 'vriendelijke' zwarte kraai, die soms dus niet helemaal zwart is. Maar dat soms wel en soms niet zwart zijn is een apart verhaal... Iets dat we bewaren voor later in dit boek.

Als freelancer heb ik, in dit geval gelukkig, de mogelijkheid om best vaak wat 'te schuiven' met mijn werktijden en dus besloot ik op 21 juni 2014 de kraai dagelijks te gaan volgen. Het zou een 'ontdekkingsreis' worden die erg leuk, leerzaam, soms ontroerend en in meerdere opzichten heel interessant was en nog steeds is. Het werd voor mij nog maar eens duidelijk wat voor een unieke en intelligente vogels zwarte kraaien zijn. Ik besloot 'zijn verhaal' op facebook te delen met mede vogel- en dierenvrienden middels zijn 'eigen' pagina. Na een artikel in het Algemeen Dagblad groeide het aantal leden van die pagina al snel tot ver boven de driehonderd. Positieve reacties op foto's en verhalen op de facebookpagina stroomden binnen en van sommigen kwam het (misschien wel onvermijdelijke?) verzoek; 'om er iets mee te gaan doen in boekvorm.' Maar is het mogelijk om met de belevenissen van een kraai een boek te vullen?

Dat hoort dan op dat moment waarschijnlijk toch wel een min of meer logische vraag te zijn die door je hoofd gaat, maar dat was bij mij niet het geval. Ik had in een paar maanden al zoveel beleefd met deze unieke vogel dat ik er echt geen seconde aan twijfelde dat er 'iets' mee te doen was in boekvorm.

En zo is uiteindelijk, mede dankzij de 'nieuwerwetse' sociale media dit boek tot stand gekomen. Het verhaal van een niet bepaald alledaagse vogel. Die soms zwart is en soms ook weer deels wit, die een buitengewoon interessant leven leidt en dat deelt met zijn partner. En die zo vriendelijk was om 'een biografie' toe te laten in dat leven...

1. De kraai met de witte vleugels

Zwarte kraaien, je komt ze hier op het platteland vooral in de uitgestrekte polders van de Hoeksche Waard tegen. Ons Nationale Landschap, want dat is de Hoeksche Waard, is namelijk voor een groot deel een agrarisch gebied 'gevuld' met akkers en weilanden. Maar ook in de hier dorpen kom je soms wel kraaien tegen. Veel zijn dat er overigens niet, want de 'dorpskraaien' hebben een strikt afgebakend territorium, waarin indringers niet bepaald een warm welkom krijgen. In de wijk waar ik woon zie je dan ook zelden meer dan vier kraaien tegelijk. Dat zijn dan meestal de beide ouders en hun kroost. En als er ineens een 'verdwaalde' zwarte kraai hun leefgebied binnen vliegt komt die er niet zonder 'veerscheuren' vanaf...

Een dergelijk 'incident' heb ik in 2012 meegemaakt. Staand voor het keukenraam van mijn appartement (ik woon tweehoog in een 'jaren zeventig' flat) zag ik een kraai die achtervolgd werd door twee andere kraaien. Naar het achtervolgende tweetal hoefde ik niet te raden... Dat was ongetwijfeld het kraaienechtpaar dat al enkele jaren hier in de wijk nestelt. Degene die zo heftig achterna werd gezeten werd vermoedelijk een jonge vogel op zoek naar een eigen leefgebied. De achtervolging ging vergezeld van halsbrekende, acrobatische vliegkunsten, tussen bomen en geparkeerde auto's door. Maar het was twee tegen één en uiteindelijk kreeg het echtpaar de 'verdwaalde' vogel te pakken op het parkeerterrein van het Medisch Centrum in de Hendrik Hamerstraat. Dan ben je dus, als je als jonge vogel tegenover een duo staat dat fel een territorium wil verdedigen, in een levensgevaarlijke situatie terecht gekomen...

Na een kleine minuut wist de aangeslagen kraai zich los te maken uit de vechtende 'kluwen' zwarte veren en kon hij de ingang van het Medisch Centrum te bereiken. Zolang er daar mensen in en uit liepen zat hij veilig, verstop in een hoekje bij de muur net naast de automatische voordeuren van het gebouw. Maar het woedende echtpaar hield hem vanuit een paar jonge boompjes aan de rand van het parkeerterrein nog steeds scherp in de gaten en het wachten was op een volgende, mogelijk fatale aanval... Het geroep van het kraaienechtpaar trok wel de aandacht van enkele voorbijgangers en mensen die uit het Medisch Centrum kwamen, maar verder trok blijkbaar niemand 'conclusies' over wat er aan de hand kon zijn. En de in een hoekje weggedoken kraai viel niemand op. De status quo bleef dus gehandhaafd...

In de hoop dat een volgende aanval nog een half minuutje uit zou blijven ben ik toen naar de ingang van het Medisch Centrum gegaan en gelukkig trof ik daar nog steeds de van angst verstijfde vogel aan. Op wat afgebroken veren na kon ik zo gauw geen zichtbare verwondingen ontdekken. Tja, wat nu te doen? De vogel meenemen om te kijken hoe het 'echt' met hem ging? Ik besloot om dat laatste maar te proberen. Tot mijn verbazing bood hij nauwelijks weerstand toen ik hem oppakte. Blijkbaar vond hij op dat moment alles beter dan weer 'in handen' te vallen van het woedende tweetal. Eenmaal thuis heb ik de vogel nog wat beter onderzocht en de schade bleek inderdaad mee te vallen. Hij was vooral erg geschrokken en die paar afgebroken veren waren geen onoverkomelijk probleem om weer de wijde wereld in te trekken. Na wat eten en drinken heb ik de 'verdwaalde' kraai na een kleine drie uur 's middags weer vrijgelaten.

Het 'buurt-echtpaar' was op dat moment (gelukkig) blijkbaar in een ander deel van de wijk en zodoende kon hij zich zonder problemen uit de voeten maken. Een paar veren 'armer', maar verder weer fit genoeg om op zoek te gaan naar een stukje van 's-Gravendeel wat hopelijk voor hem/haar nog niet door kraaien bezet was. Als je zo'n kraaiengevecht een keer van dichtbij hebt meegemaakt dan begrijp je uiteraard wel meteen waarom er in een dorp maar een beperkt aantal kraaien aanwezig is. Een territorium, zeker als dat een goed leefgebied is met veel voedselaanbod en nestgelegenheid, wordt met 'hand en tand' verdedigt tegen indringers. Hoewel, in dit specifieke geval is met 'snavel en poten' waarschijnlijk een veel betere aanduiding.

In andere delen van het dorp kom je ook regelmatig kraaien tegen. Vrijwel altijd gaat het dan om één vogel, of een tweetal. In het laatste geval is dat in negen van de tien gevallen een echtpaar, of mogelijk in de zomer/het najaar jonge vogels afkomstig uit hetzelfde nest. Ook in de omgeving waar t/m 2006 het verzorgingshuis Immanuël gevestigd was en waar nu nog steeds de begraafplaats van 's-Gravendeel is gesitueerd kon je dus soms een kraai tegenkomen. Het is een gebied met veel groen, relatief veel bomen (diverse afmetingen en soorten) en ook nog enkele vijvers. Met de sloop van het verzorgingshuis zijn overigens later wel de twee vijvers verdwenen. Maar het omringende groen is gelukkig blijven staan. Het was en is ook nu nog steeds een prima gebied voor allerlei vogelsoorten die zich goed thuis voelen binnen de bebouwde kom. Veel struiken die bessen dragen, enkele oude fruitboompjes in achtertuinen van aangrenzende huizen en op letterlijk een steenworp afstand ook nog een zgn. ecologisch plantsoen met waterpartijen, veel wilde planten en ook flink wat bomen.

Je komt in die omgeving dan ook van alles tegen; merels, lijsters, eksters, kauwtjes, huis- en heggemussen, kool- en pimpelmeesjes, Vlaamse gaaien, houtduiven en zoals gezegd een enkele zwarte kraai.

Ik kwam vaak in die omgeving. Enerzijds omdat ik vanaf februari 1992 aan het verzorgingshuis verbonden was (en nog ben) als vrijwilliger. (Coördinator van de kunstcommissie, die er voor zorgt dat er interessante en bezienswaardige exposities aan de muren hangen.) Anderzijds omdat ik ook regelmatig de begraafplaats bezoek, waar inmiddels ondermeer mijn beide ouders en nog tal van familieleden en kennissen begraven liggen. Het gebied rond de locatie waar vroeger het oude verzorgingshuis Immanuël stond is bovendien heel interessant voor vogelliefhebbers, zoals ondergetekende, dus ik vond het ook leuk om met regelmaat de imposante voortuin met de beide vijvers en het aangrenzende ecologische plantsoen te bezoeken.

De vele vogelgeluiden kwamen je vaak al tegemoet als je de parkeerplaats op liep. Merels, mezen, mussen, soms eksters en Vlaamse gaaien, voor wie er 'oor voor had' waren ze allemaal herkenbaar aanwezig. En soms dook er op het grasveld in de voortuin van Immanuël en tevens in de naaste omgeving van de begraafplaats ook een zwarte kraai op. Hoewel, de naam 'zwarte kraai' was voor de kraai die zich vanaf de herfst van 2006 in die omgeving liet zien eigenlijk nogal misleidend, want de opvallende vogel had grotendeels witte vleugels en ook de staart bevatte enkele witte veren. Een fenomeen dat je ook wel aan kan treffen bij met name kauwtjes, maar wat ik tot dusver nog niet vaak bij een kraai was tegen gekomen. Althans, hier in de omgeving van 's-Gravendeel had ik het hoogstens twee of drie keer gezien bij kraaien.

Het is een aandoening die officieel leucisme heet en die meestal erfelijk is, maar de witte veren kunnen daarnaast ook veroorzaakt worden door een nogal eenzijdig dieet.

Meestal was 'de kraai met de witte veren' druk bezig om wat eetbaars bij elkaar te scharrelen. Vaak op het grasveld, of in de bermen naast de voet- en fietspaden vlakbij de begraafplaats. Regelmatig bleef ik dan even staan kijken hoe de vogel tussen de grassprietten speurde naar kruipende 'snacks'. De ene keer was de prooi zo klein dat het niet eens goed zichtbaar was wat er werd opgegeten, maar een andere keer, als er bijvoorbeeld een flinke worm was gevonden, werd dit uiteraard wel heel duidelijk zichtbaar.

Ik hield voor alle zekerheid flink wat afstand tussen mijzelf en de vogel. Gelet op mijn ervaringen met het kraaienechtpaar in de wijk waar ik woon (die vlogen vaak al weg als je ze naderde tot pakweg tien, twaalf meter) besloot ik de markante kraai niet dichterbij te naderen dan hooguit tien meter. Dat werkte prima! Soms keek de vogel weleens op naar die vreemde snoeshaan, die hem blijkbaar het eten uit de snavel wenste te kijken, maar daarna ging hij weer rustig verder met voedsel zoeken in het gras. Blijkbaar had hij na een tijdje de conclusie getrokken dat mijn aanwezigheid, hoewel toch ietwat 'wonderlijk' verder eigenlijk vrij ongevaarlijk was. Jammer genoeg was het mij in die periode nog niet gelukt om een paar redelijke foto's van hem te maken. Tenslotte zag ik hem ook maar af en toe en dan moet net alles een beetje meezitten, ook wat betreft het weer. Maar ik ging er stiekem vanuit dat dit toch nog wel een keer zou lukken...

Ik werk sinds de zomer van 2001 freelance als correspondent voor de regionale huis-aan-huis krant Het Kompas. En als correspondent ga je jezelf ook gaandeweg aanleren om altijd een camera bij je te hebben. Je weet tenslotte nooit waar je onderweg ineens tegenaan loopt. Voor een vogelliefhebber is het natuurlijk ook nooit weg om vrijwel altijd een camera 'op zak' te hebben. Voor je het weet sta je ergens oog in oog met een bijzondere of zeldzame vogel en mis je verdorie 'de foto van je leven', omdat je even geen camera bij de hand had... Zo ging het eigenlijk ook een beetje met 'de kraai met de witte veren'. Er zou al vrij snel een moment komen, waarop ik heel blij was dat ik altijd van huis ging met een camera.

Mijn ervaringen met kraaien-foto's waren in het verleden overigens niet bepaald wat je noemt een 'doorslaand succes' geweest. De kraaien die ik in de polder tegenkwam vlogen meestal al weg als er op een meter of vijftien/twintig van hen een auto stopte. Soms dacht ik geluk te hebben en bleven ze even zitten. Goed, ruim vijftien meter is een hele afstand als je geen 'mega' telelens op je camera hebt zitten, maar toch maar proberen. Even voorzichtig het autoraam naar beneden draaien en.... Maar dat was al meer dan genoeg reden voor de vogels om alsnog op te stijgen. Nauwelijks beter was het mij tot dusver vergaan met het kraaienechtpaar dat 'mijn' woonwijk als territorium had. Ook hier was ik nooit verder gekomen dan, wat je met de nodige goede wil 'redelijke plaatjes' gemaakt van een 'behoorlijke afstand' zou kunnen noemen. Kortom, foto's die nog net een afdruk waard waren, maar daarmee had je het dan ook echt wel gehad.